

# REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu.

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1—3.

**Abonamentul pe an:** în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500.—; pentru particulari Lei 400.—; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300.—. În străinătate Lei 800.—. Taxa pentru inserțiuni: de flecare  cm. Lei 6.—

Fondator: **Dr. CORNEL DIACONOVICH.**

Director: **Constantin Popp.**

ooO  Ooo

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

## Sumarul:

Frontul descreeraților. — Ziua cooperăției. — Reglementarea fondurilor de pensii ale funcționarilor particulari. — Situația. *Cronica:* Centenarul nașterii a lui Visarion Roman.

## Frontul descreeraților.

Într'un număr recent al acestei reviste a fost vorba de intelectualul „rural”, împământenit în oraș. S'au spus acolo adevăruri usturătoare. În aceste rânduri vom reliefa alt aspect social de după războiu, pentru a arăta cât de șubred este fondul moral al unor intelectuali ai noștri și că ce ravagii face în sufletul oamenilor, demagogia politică, atât de neînțelegătoare a problemelor dela ordinea zilei.

Oricât de regretabile și reprobabile sunt excesele studențești de tot felul și oricât de inoportune și păgubitoare pentru interesele țării sunt organizările politice șoviniste — ele toate, dacă sunt de bună credință și spontane — sunt explicabile. Deși aceste manifestații conțin fermentii anarhiei, totuși trebuie să recunoaștem, că ele au la bază un sentiment naiv, deși rău înțeles, dar declarat naționalist, care le justifică.

Toate partidele din opoziție din timpul, când actuala Lege electorală a fost votată, au combătut-o. Ajunse însă la putere și gustând beneficiile majorității câștigate cu mandatele plocon, ele nu au modificat-o, conform asigurărilor date în opoziție. Ba ce e mai mult se pare, că se

crede, că sistemul electoral este unicul posibil și că el va dăinui cât lumea, — căci toate exploatările politice ale țării, toate speculațiunile asupra viitorului, se fac luând de bază fixă și vecinică sistemul electoral actual.

Când am fost început noi lupta împotriva așa zisei „Conversiuni a datoriiilor agricole”, am văzut alături de noi, susținând foarte lucid teza noastră, — bărbați, cari ne făceau impresia a fi oameni foarte hotărâți și sinceri, căci aveau o atitudine dârză, care ne da și nouă curaj, ca pe urmă să-i vedem trecuți în cea mai extremă parte a frontului adversarilor noștri. Cauza acestei schimbări de „convingeri” este o speculă politică, dintre cele mai lipsite de scrupule. Văzând, că continuând și lupta începută și dusă pe drumuri drepte, nu se poate izbuti salvarea avutului lor propriu, agonisit de altcum tot prin politică, unii tovarăși de luptă au trecut pe partea dușmanilor. Aici s'au metamorfozat în extremiști neîndurați, cerând mai mult decât cereau prietenii conversiunii și adversarii lor de ieri, ba promițând chiar stingerea fără plată a datoriiilor, punând în vedere o nouă expropriere mai radicală și alte lucruri revoluționare. De ce? Doar pentru că îi doare sufletul, pe acești apărători prin procură ai intereselor agricole, de soartea țaranului, sau fiindcă au în vedere interesele agricole, soartea țaranului, sau fiindcă au în vedere interesele superioare ale țării? Nu! Motivul e cu totul altul și de esență cu totul ordinară. Țaranul prin importanța lui numerică e un

factor electoral. Dacă i se câștigă încrederea, speculatorii naivității lui speră să mai ajungă „la putere”, — și atunci cu aceiași lipsă de scrupule vor începe învârtelile și atunci își vor reface paguba cauzată de efectele legii conversiunii. Alt scop, e să izbiască în adversarii politici, deținătorii actuali ai încrederii țaranului și posesorii „puterii”. — pentru a le compromite situația în fața țaranului credul.

Iată cum se calcă în picioare toate interesele obștești și cele cu adevărat superioare ale țării, iată ce proporții ia demagogia; iată până unde merg lucrurile, de dragul unor pricopseli și dorinți de satisfacere a ambițiilor bolnave personale! Dar lucrurile nu se opresc aici, căci vine reacțiunea. Combătând acest fel de atacuri politice, cei cu interesele amenințate, pentru a distruge pe contrar, nu se dau înapoi de a înghesui în desfășurarea unui proces murdării și insinuări, cari nu au nici o legătură cu obiectul de proces, — și nu-și dau seama de impresia deplorabilă, ce-o face, — în fața unui om cu simțul moral nealterat, — nu numai tabloul oferit, ci și „artistul” care l-a făcut. Iată unde duce demagogia desfrânată.

Și acum noi punem celor două tabere adverse întrebarea, că oare țaranul mai simplu, dar cu simțeminte morale mai echilibrate, ce idee își va putea face despre asemenea „intelectuali români” despre astfel de frunțași, cari au pretenția să-l conducă și să ne îndrumeze treburile publice?

Cine ne va fi urmărit cele scrise mai sus, își va fi pus în gând întrebarea: bine bre, dar ce rost au aceste moralizări; unde ai găsit D-ta celce ai scris aceste rânduri, stările vizate? Răspund: în județul Hunedoarei. Acolo face ravagiile cele mai condamnabile demagogia politică, care e pedestalul aproape al tuturor partidelor, cari au organizații politice locale. Acolo se propagă anarhia cea mai primejdioasă, acolo se calcă în picioare cinstea femeii, acolo s'au îmbogățit „făcând politică” o seamă de aventurieri, acolo găsim câteva specimene patologice, susceptibile de grabnica intervenție psihiatrică, cari poartă însă titlul de frunțași; acolo s'a îngroșat pielea pe obrazul unor intelectuali, trecând prin aproape toate parti-

dele; acolo stăpânește forța și abuzul, în locul legilor și a bunului simț. Aici se poate alcătui scofând din toate partidele unele elemente, un front al descreeraților, cari în fața noastră formează un tablou trist, la al cărui privire ți se umple sufletul de scârbă, încât îți vine a crede, că ești într'o țară cu o populație îmbătrânită în vicii și istovită până la incapacitatea de regenerare fizică și morală.

Știm cu toții, că trecem prin prefaceri epocale adânci și că tocmai în urma împrejurării, că noi singuri suntem materialul acelor frământări, în lipsa perspectivei, nu ne dăm îndeajuns seama de importanța acestor transformări. Mai știm, că cu astfel de ocazii, ca și la orice proces de fermentare, ajung la suprafață multe urâciuni respingătoare și cu mirosuri insuportabile. Dar atunci când ne dăm seamă că noi suntem un popor tânăr, care nici nu a avut ocazie de a-și pune în strălucire calitățile și când nu avem formată încă o pătură compactă de intelectuali burghezi, — noi să începem cu manifestările cele mai rele și condamnabile, — nu putem înțelege! Atunci când înțelepții lumii întregi nu găsesc soluții pentru problemele, cari chinuiesc acum omenirea întreagă, noi ne sbatem într'o mocirlă jalnică, ca și când am fi un popor condamnat peirei. Oare în adâncul sufletului nostru să nu găsim noi rezerve morale, cu ajutorul cărora să putem face față în mod onorabil chemării, pe care o avem, de a ne reculege nu numai noi singuri, ci de a contribui la progresul general, de a îmbogăți patrimoniul spiritual și moral al omenirii?

Cu aceste probleme să se ocupe intelectualii noștri, nu cu intențiile mârșave de distrugere cu orice mijloace și cu orice preț al adversarului. Cine-și va câștiga echilibrul sufletese propriu, va fi capabil de a ajuta și de-aproapelui, altcum rămâne un nenorocit, care-și inspiră milă și scârbă.

VERAX.

## Ziua cooperației.

Pentru 2 Iulie a. c. cercurile diriguitorale ale cooperației românești au fixat ziua de propagandă în vederea răspândirii și popularizării acestui fel de instituțiuni. Cu toate că formal „Revista Economică” se desparte ca etichetă socială de doctrina asociașionilor de mutualitate, am găsit că este bine ca cu această ocaziune să dovedim că în fond instituțiunile bancare

românești din Ardeal au funcționat aproape după aceleași principii pe de o parte, iar pe de altă parte am voi să demonstrăm că în ce privește principiul cooperativ și capitalist, ele pot foarte bine să activeze contribuind la un ansamblu armonic. Pentru a ajunge la această concluzie de dublă valoare, este nevoie și de puțină istorie economică.

Viața economică românească a Ardealului n'a cunoscut înainte de unire forma de asociație cooperativă. Deși principiul mutualității a apărut pe la 1834—35, realizări de însoțiri mai de seamă, pe baza lui nu și-au făcut apariția la noi până după unire. Dacă ar fi să discutăm cauza acestui fenomen ar trebui evident să facem o întinmă reprivire asupra stărilor dela noi și să vedem dacă în baza condițiilor date, cooperația avea șanse de manifestare.

La prima vedere s'ar părea că acest fel de instituțiuni a fost oarecum neglijat de societatea românească din Ardeal, sau că cel puțin nu s'a străduit nimeni îndeajuns cu punerea lor în situația de a putea activa. Este o concluzie care rezultă la o superficială cercetare a stărilor de lucru din Ardeal. Dacă însă se examinează în fond situația și se caută discernământul științific al împrejurărilor, adevăratele motive ale neactivității cooperatiste din Ardeal ies în chip natural la iveală. Ele se grefează pe realitatea situației economice în care ne găsim înainte și imediat după anul 1900 și care se rezumă în faptul că: condițiile de viață ale instituțiilor cooperatiste erau nefavorabile. Să ne explicăm.

Economia românească nu se găsea înainte de război nici în Ardeal și cu atât mai puțin în vechiul regat, într'un stadiu de cristalizare definită. Aici, abia se ridicaseră formal legiurile opresatoare cari ne împiedecaseră să ajungem la un nivel economic egal cu al popoarelor conlocuitoare. Zicem formal, pentru că deși juridicește existente, ele nu ni se aplicau integral, ci se puneau piedeci de toate felurile. În vechiul regat, situația era de asemenea turbure, căci țărănimea nu se emancipase complet din lanțul feudalismului. Probă că încă în anul 1907 ea mai avea de formulat revendicări și le-a forțat pe calea revoluției. Astfel putem spune că atât la noi, cât și în regat, gospodăriile țărănești erau la acea epocă pe cale de organizare, dacă nu chiar pe cale de delimitare și înființare. În această fază a economiei unui popor, cooperația e lipsită de sens. Într'adevăr, dacă ea în Apus apăruse cu 60—70 ani în urmă, este pentru că o ceruseră chiar condițiile naturale cari o caracterizează. La acea epocă Apusul european intrase adânc în vârtejul vieții capitaliste și cele două tabere antagoniste ale organismului social, marii anteprenori pe de o parte și lucrătorii pe de altă parte, își căutau formele de luptă colectivă și solidară. La năzuința capitalismului de a-și mări veniturile presând salariile muncitorești, s'a opus totdeauna masa proletară, organizându-se așa cum a putut ca formă juridică, pentru a-și apăra existența. În această fază a dezvoltării sociale a unui popor, iese la iveală germele vieții cooperatiste, căci micul producător se organizează pentru a concura cu succes pe marele producător, consumatorii își strâng rândurile pentru a contracara specula negustorului hrăpăreț și a intermediarilor, lucrătorii își dau obolul pentru înființarea unui consum colectiv pentru a se aproviziona mai ușor cu cele necesare, etc. etc. În consecință, condiția necesară și indispensabilă pentru dezvoltarea cooperației, este pă-

șirea pe arena vremii a stadiului economic care se numește industrialism și a formei de viață capitalistă. Căci să nu uităm că la origina lor cooperativele au un țel unic de a suprima profitul și de a elimina moneda, derivând din doctrina asociaționistă a saint-simonismului.<sup>1)</sup> Abia mai târziu acest țel al cooperației s'a moderat și s'a epurat de radicalismul lui, mai cu seamă după ce sistemele preconizate de Owen și Fourier cu bonurile de lucru și toate încercările lor similare, n'au dat rezultatele așteptate.<sup>2)</sup> Abia atunci s'au văzut convinși ideologii, că ceea ce impunea viața însași ca condiție socială, era de neînălțurat.

Existau la noi după cele văzute, condițiile de manifestare ale cooperației? Răspunsul este clar că: nu, deoarece în faza în care ne găsim de economie familiară, țărânul român de aici și de dincolo de Carpați, avea nevoie mai de grabă de credit decât cooperative de consum. Ca probă că creditul era necesar este faptul, că chiar organizațiile cooperative cari au apărut pentru prima dată în vechiul regat, s'au ocupat mai cu seamă cu acest fel de operațiuni. Ori cum aceste operațiuni sunt caracterizate prin capital abundent, de sigur că rolul cooperației de credit, a fost destul de șters. Pentru o reușită era necesar un număr imens de asociați, pentru ca astfel instituțiunea să capete forța necesară.<sup>3)</sup> Poate că deși slabă, mișcarea cooperației de credit a fost bine venită în vechiul regat, unde băncile capitaliste au luat ființă aproape toate, după anul 1900. Cu aceasta ajungem însă la un fenomen straniu: cooperația apare la noi înainte de a se manifesta capitalismul, ceea ce duce la concluzia că am importat instituțiunea, tot dintr'un spirit mai mult sau mai puțin imitativ. În această privință lăsăm să urmeze părerea unui om de specialitate care spune: trebuie reținut deci că la noi în țară capitalul industrial nu-și produsese efectele, nu ajunsese la maturitate și că în consecință, cooperația nu se putea naște. Cooperația s'a înfăptuit însă ca ceva natural; a fost ceva împrumutat și s'a introdus cum s'au introdus și alte forme de civilizație în mod artificial în sufletul populației noastre. De aici pornesc eu la afirmațiunea mea că cooperația este o instituțiune artificială introdusă la noi; o faptură care nu-i de toate zilele, căci împrejurările dela noi, se deosebesc complet de acelea în cari s'a născut cooperația în țările civilizate<sup>4)</sup>.

Cu totul altfel s'au petrecut lucrurile în Ardeal, unde deși situația economică românească nu se depărta de cea din Vechiul Regat, cooperația nu se putea încheia nici din cauze politice. Într'adevăr, presupunând că ici-colo ar fi răsărit vreo asemenea instituțiune, ele erau menite să lucreze izolat și fără nici o forță de coeziune, deoarece nu se puteau însoți pentru a crea o centrală. Astfel în Ardeal mișcarea de credit a fost

<sup>1)</sup> Vezi: Istoria doctrinelor economice de Charles Gide și Charles Rist, trad. de Alexeanu capitolul: Asociaționistii.

<sup>2)</sup> Dezi detto, detto.

<sup>3)</sup> Că numărul membrilor unei cooperative îi dă forța acesteia, ne-o dovedește Anglia unde în mediu, cooperativele de consum au un număr de 3479 membri, față de ale noastre cu o asemenea medie de 93 membri de cooperativă. Vezi Monitorul Oficial des' baterile parlamentare Nr. 52/1929,

<sup>4)</sup> Vezi discursul la desbaterea legii al dlui Dr. E. Mironescu prof. univ. Monit. of. desbaterile parlamentare Nr. 52/1929 pag. 1865.

introdusă pe o cale normală creându-se micile bănci ale satelor după modelul „Albinei“ și ridicându-se apoi și prin târgurile mai însemnate românești. Deși ca etichetă ele aparțineau capitalismului, condițiunile lor de a lucra nu întruniau nici o diferență față de cooperative, căci erau constituite din micile economii ale păturei noastre rurale și urbane, conduse de înșiși copărtașii capitalului și operau aproape numai în regiunile proprii. În plus bilanțurile lor a căror expresie îl constituia acela al băncii „Albina“ din Sibiu, formau rezervoarii nesecate pentru instituțiunile noastre culturale, cari își ajutau în mare parte astfel existența. Ori caracteristicile acestea sunt decisive pentru a determina un principiu cooperatist sau de mutualitate și nu atributul firmei. Altfel ar fi să ne întrebăm: au suprimat cooperativele profitul din operațiunile lor? Datele cari ne stau la dispoziție ne spun că nu. Au existat cooperative cari au dat în decursul timpului dividende importante, exact ca și băncile capitaliste și nu se mai deosebeau de acestea decât că participanții la capital aveau mize mai mult sau mai puțin egale. În acest domeniu al creditului deci, nu numai că nu se poate imputa nimic băncilor ardeleni cari au avut un rol economic de o deosebită importanță pentru trecutul nostru românesc, dar nici cooperația nu s'a putut altfel manifesta, decât imitându-le.

Rostul cooperației n'a fost la început și aproape nu este nici acum în operațiile de credit, ci mai cu seamă în consum și la noi, în special în producție. În aceste domenii ea poate activa într'un mod mult mai propriu decât în celelalte ramuri ale activității economice. Astfel producțiunea noastră agricolă cu proprietatea sa parcellară nici nu mai poate fi altfel concepută decât pe baze cooperatiste. Aici câmpul de realizare este enorm căci fiecare sat ar putea constitui o unitate cu puternice forțe creatoare. Se știe că agricultura noastră nu mai poate merge actualmente cu metodele de exploatare experimentate. Dar iarăși se știe că în formă individuală de exploatare a proprietății, nimic nu se poate modifica și nici un progres nu se poate concepe. Metode perfecționate, unelte și utensilii adecuate, se pot utiliza numai folosind avantajul lucrului în comun după principiul cooperatist, care se impune în mod absolut și inevitabil.

Avantajele acestea se pot aplica și în alte domenii de activitate rurală, cu condițiunea ca unitățile formate să se mențină numai la forțele pe care le dă unirea în cercul lor restrâns, fără să caute să formeze nuclee de combatere a marilor așezăminte industriale sau comerciale. Rostul lor definitiv e, să ridice puterea economică a claselor populare spre a le face capabile de viață în adevăratul sens al cuvântului. Scopul cooperativelor va fi deci de a apăra de speculă, de a ajuta la valorificarea muncii și produselor asociațiilor, iar nu de a face concurență metodelor capitaliste de lucru cari nu se pot combate cu aceste mijloace. Există deci pentru cooperație un cadru propriu și optim de dezvoltare peste care nu se poate trece, pentru că nu permit principiile sale structurale. Astfel s'au văzut co-

operative de lăptărie, de țesătorie și broderii artistice, de aprovizionare și producțiune rurală, dar nu se pot concepe fabrici și instalațiuni uriașe pentru că pe de o parte cooperația iese astfel din rosturile ei și tinde să intre într'o luptă care nu-i poate ajuta, iar pe de altă parte, astfel de organizațiuni economice, necesită capitaluri cari întrec și normele de funcționare și și cele de realizare ale cooperativelor.

Prin aplicarea rațională a normelor de organizare cooperativă, organizațiunile acestea pot deveni într'adevăr un izvor nesecat de bune înfăptuiri pentru clasele sociale mai modeste, ca: lucrători, meseriași, funcționari și un netăgăduit instrument de ridicare al felului de viață al acestora. În consecință cooperația îndrumată pe drumuri bune concură la progresul omnirii și prin aceasta devine o forță ajutătoare pentru binele social. Dacă așa stă lucrul există mai de grabă un țel comun pentru capitalism și cooperatism, ambele integrând năzuințele în folosul traiului omenesc. Iată de ce în felul acesta, cele două metode de lucru, capitalismul și cooperatismul se întregesc și se ajută reciproc. Cu acestea am ajuns să arătăm ceace ne propusesem.

## Reglementarea fondurilor de pensii ale funcționarilor particulari.

Legea pentru modificarea asigurărilor sociale promulgată în 7 Aprilie a. e. și publicată în Monitorul Oficial Nr. 83 dela 8 Aprilie a. e., a soluționat problema fondurilor de pensii ale funcționarilor particulari într'un mod cât se poate de satisfăcător pentru beneficiarii acestor fonduri.

Principalul merit în această chestiune îl are actualul ministru al muncii și ocrotirilor sociale, dl D. R. Ioanișescu, care, înțelegând importanța reglementării ei din punct de vedere social, a dat deplină satisfacție funcționarilor particulari, asigurându-le fondurile de pensii înaintea oricăror altor creanțe față de societatea particulară, în a cărei avere aceste fonduri au fost înglobate până acum.

Totuși art. 125 din legea amintită, care se ocupă de reglementarea fondurilor de pensii ale funcționarilor particulari, nu este destul de complet și va fi nevote — după cum prevede însuși textul aliniatului 12 al acestui articol — de unele precizări prin regulament.

Am consultat în această privință pe mai mulți reprezentanți autorizați ai asociațiilor funcționarilor particulari din Ardeal, între cari și pe dl Dr. Alexandru Dragomir din Cluj, cari au exprimat următoarele păreri:

Problemele, cari interesează fondurile de pensii ale funcționarilor particulari se împart în două grupuri:

Reglementarea fondurilor de pensii existente astăzi și regimul fondurilor, ce se vor crea în viitor.

Pentru ambele grupuri va trebui examinată chestiunea, dacă se acordă fondurilor de pensii o personalitate juridică aparte, sau ele rămân și mai departe în administrarea societăților particulare.

Deasemenea va trebui examinat cazul, când societatea particulară ajunge în lichidare, fără ca fondurile de pensii să fi dobândit o personalitate juridică de sine stătătoare.

În ceea ce privește fondurile de pensii existente, trebuie plecat dela o situație dată. Ea se caracterizează: Fondurile nu au fost separate până acum de cealaltă avere a societăților particulare și nici nu au avut, prin urmare, o personalitate juridică aparte.

Legea asigurărilor sociale cere astăzi să se separe aceste fonduri.

Întrebarea este cum să se facă această separare?

Cel mai simplu lucru ar fi să se dea acestor fonduri de pensii o personalitate juridică de sine stătătoare.

Dar dacă această dorință aproape unanim exprimată din partea funcționarilor particulari, nu ar fi satisfăcută, problema separării fondurilor de pensii va fi cea mai dificilă, în special în acele părți ale țării, unde nu există carte funduară și vom vedea pentru care motiv.

Normele de separare vor trebui indicate prin regulament.

Legea pentru modificarea asigurărilor sociale face trimitere la normele stabilite în legea asigurărilor pentru plasarea rezervelor matematice ale asigurărilor pe viață. Plasarea rezervelor matematice se pot face:

În obligațiuni ale Creditului Agricol pe cursul zilei:

În efecte de stat, sau efecte garantate de stat;  
În împrumuturi cu gaj (lombard) asupra efectelor mai sus amintite, până la 80% a valorii lor de curs;

În imobile, construcție proprie, ori cumpărate și în ipotecă pe mobile din țară;

În împrumuturi pe polițe de asigurare proprii și

În depozite-nerar la Banca Națională a României, la Cassa de Depuneri și Consemnățiuni și la Bănci particulare, autorizate an de an din partea Ministerului.

Plasamentul în efecte, obligațiuni etc. este simplu, căci el poate fi ușor înregistrat în registrele societății particulare respective și deci

formele de separare ale fondurilor de pensii de cealaltă avere a societății, nu implică nici o dificultate.

Plasamentul în imobile este mai dificil din punct de vedere juridic, pentru că — în cazul, că fondurile de pensii nu au o personalitate juridică aparte — ar trebui să se întabuleze în cartea funduară tot societatea particulară, care în baza noii legi pentru modificarea asigurărilor sociale, nu este decât o simplă administratoare a averii fondurilor. În vechiul regat, unde nu există carte funduară, plasarea fondurilor de pensii în imobile, — ținând seamă de scopul separării averii fondurilor de avere a societății — este și mai dificilă, dacă nu chiar imposibilă.

În acele regiuni, cari au carte funduară, — în Ardeal bunăoară, — ar exista totuși o soluție și în această privință, pentru că au mai fost cazuri similare în trecut, cari dau posibilitatea unei orientări în această chestiune. Anume, cartea funduară admite să se indice proprietar societatea particulară, cu adausul însă, că imobilul respectiv este afectat fondurilor de pensii.

Atâta timp, cât societatea particulară funcționează în mod normal, primind cotizațiile, ea va trebui să garanteze cu întreaga ei avere plata integrală a pensiunilor din angajamentele, pe cari le ia, ceea ce ar însemna, că problema din punct de vedere social în acest caz ar fi pe deplin rezolvată.

Dacă se acordă o personalitate juridică aparte fondurilor de pensii, instituind acestora o administrație proprie, problema se prezintă cu totul altfel.

În acest din urmă caz avantajul ar fi, că averea fondurilor de pensii s'ar separa în mod definitiv și evident de averea societății particulare și fondurile vor fi administrate independent de averea societății.

Dar pe lângă acest avantaj există și desavantaje. Capacitatea de prestație a fondurilor de pensii nu este la mai nici una dintre societățile particulare suficientă pentru a satisface obligațiilor, pe cari le au aceste fonduri după calculul matematic față de pensionari.

Un alt desavantaj al administrării în regie proprie ar fi și faptul, că spesele de regie vor fi în disproporție față de mijloacele și scopurile fondurilor de pensii.

O altă chestiune este aceea a regimului, care va trebui creat fondurilor în viitor.

Dor trebui înființate fonduri mai raționale.

Regulamentul va trebui să se ocupe și cu problema unor statute-model.

Și atunci cece ar trebui să se discute, ar fi tocmai principiile, cari vor sta la baza acestor statute.

Punctele cardinale ale statutelor ar fi următoarele:

Mintul de ani de serviciu, ce s'ar cere funcționarilor pentru a putea beneficia de pensie;

Limita vârstei la care s'ar admite pensionarea;

Cota minimală de contribuție a funcționarilor;

Determinarea rentei de care vor putea beneficia pensionarii;

Suma minimală a fondului, cu care acesta ar putea să înceapă operațiunile. Această sumă minimală va trebui să fie în raport cu toate celelalte elemente amintite până aci. Și în sfârșit

Statutele, cari se vor redacta, vor trebui să corăspundă directivelor din regulament, urmând ca aceste statute să obțină aprobarea Ministerului Muncii și Ocrotirilor Sociale numai în cazul, când îndeplinesc această condițiune.

Bineînțeles, că regulamentul va trebui să se ocupe și cu tutela, pe care Ministerul Muncii și al Ocrotirilor Sociale va trebui să o exercite asupra administrării fondurilor prin organele sale.

În privința tutelei, pe care urmează să o exercite Ministerul Muncii asupra administrării fondurilor, regulamentul ar trebui să conțină dispoziții precise, cari să oblige organele Ministerului la facerea controlului, deoarece textul art. 125 din Legea pentru modificarea asigurărilor sociale nu precizează suficient această obligație.

Deasemenea, tot prin regulament, urmează să se clarifice situația fondurilor, în cazul, când societatea particulară respectivă se disolvă.

Dacă se adoptă ideea de a se acorda fondurilor de pensii o personalitate juridică de sine stătătoare, problema este ca și rezolvată. Nu mai este nimic de adăugat, deoarece societatea se poate dizolva, fără ca prin aceasta să atingă câtuși de puțin situația fondurilor.

Dacă însă se păstrează administrația mixtă, atunci chestiunea trebuie lămurită și prin regulament, deși dispozițiile legit sunt destul de ample și precise.

Regulamentul va trebui să reproducă aceste dispoziții ale legii, adaogând însă unele dispozițiuni noului privitor la reprezentarea fondurilor în concurs cu ceilalți creditori, cu ocazia lichidării societății.

Beneficiarul fondului, care nu constituie o personalitate juridică aparte, după situația de

acum, nu ar avea nici o calitate să reprezinte fondul ca colectivitate, fiindcă acești beneficiari nu sunt organizați în colectivitate, iar fiecare beneficiar în parte și pentru sine, nu ar avea calitatea să reprezinte întreaga colectivitate.

Soluțiuni pentru a rezolva această problemă s'ar putea afla în două direcțiuni:

Prin organizarea colectivității, în cazul dat prin Ministerul Muncii, și alegerea reprezentanților comuni după anumite norme, cari s'ar prevedea în regulament;

Prin instituirea unei reprezentări oficiale cu ajutorul organelor Ministerului Muncii și Ocrotirilor Sociale.

În oricare ipoteză, regulamentul ar trebui să atribuie acestor reprezentanți calitatea de a putea sta în Justiție în numele colectivității.

În 18 Iulie a. c., când se așteaptă vizita dlui ministru D. R. Ioanițescu la Sibiu, funcționarii particulari se vor prezenta în audiență cerând completarea legii cu texte amănunțite de regulament și formulând — printr'un memoriu, care va fi înmănat dlui ministru — toate doleanțele corpului funcționarilor în legătură cu această chestiune.

În special se va cere acordarea unei personalități juridice aparte pentru toate fondurile de pensii aflate astăzi în administrarea societăților particulare.

I. OLTEANU.

## Situația.

Frecăturile dintre popoare se întesc din zi în zi, ceiace face ea legăturile de interese să devină tot mai imposibile. Vremurile sunt de așa natură, că orice s'ar întreprinde, ideile vechi legături dintre diferite țări nu se mai pot restabili. Conferințele internaționale se țin lanț, formele poate că se salvează, valoarea lor practică este seacă.

Nesiguranța, sau mai bine zis nestabilitatea domnește peste toate locurile și în toate domeniile.

Cu toate condițiile grele de trai, situația pieții interne se prezintă în condițiuni bune.

Nu știu cum se ține provincia. Judec lucrurile după pulsația vieții din Capitală. Lumea își caută de treabă. Cine a știut să-și adapteze nevoile la posibilitățile zilnice, face treabă, își găsește calcul.

Nu este credit, și totuși zilnic vezi întreprinse lucrări noi. E drept că zilnic vezi și prăbușiri, dar noile creațiuni depășesc pe cele căzute în extindere și frumusețe.

Fabricile naționale de stofe, mătase, țesături, pielărie, confecțiuni, mobile, sticlărie și oglinzi, etc. etc. au pe piață depozite splendide și câștigă din zi în zi tot mai mult încrederea publicului.

Capitala se modernizează în pași repezi. După activitatea edilitară de anul trecut, considerată de toată lumea ca exagerată, toți se așteptau să urmeze o depreciere a valorii caselor și chiriilor. Pesimismul nu a fost justificat. Toate casele noi s'au închiriat bine. Anul acesta, deși cam târziu campania de clădiri a început promițător. Se văd lucrări aproape prin toate cartierele orașului.

Bucureștii consumă, se îmbracă, clădesc și se înfrumusează văzând cu ochii. Progresul nu se poate contesta.

\* \* \*

Contingentarea este o chestiune de mare actualitate. Politica ei de până acuma a dat greș. Ministerul de Industrie spre a se degaja de răspundere a dat conducerea politicii de import-export a Statului pe mâna câtorva negustori interesați. Era firesc ca aceștia în primul rând să-și satisfacă întâi interesele lor personale și apoi să vadă de nevoile celorlalți colegi ai lor. Cum toate au sfârșit în lumea aceasta, așa și acest sistem s'a terminat. Cum se va lucra în viitor nu s'a precizat încă.

Oricât mă gândesc nu pot pricepe ce atâta grijă de piedicile comerțului internațional. Noi trebuie să exportăm, ca să plătim importul și ratele datoriilor noastre externe. Nu putem exporta, nu vom admite import, și nu vom plăti datoriile, ceea ce de altfel e la modă în toată lumea.

Ne nizuim să exportăm vite, grâu etc. ca să, săturăm lucrătorii cehi, nemți etc., tot cu banii noștri, căci cine le consumă produsele lor: tot noi.

Avem industria noastră națională, să-i dăm de lucru cât de mult, și ea va înghiți în bună parte surplusul cel avem în produse agricole.

Să căutăm a ne hrăni mai bine lucrătorii noștri, și să stăruim ca țaranii să se nutrească mai bine.

Scăpărăm să exportăm grâu și în tot Bucureștiul nu găsești o pâne albă, bună.

Impiedecăm importul, vor suferi vre-o câteva firme bogate. N'au decât să-și folosească banii pentru sprijinirea producției indigene. Munca cei drept este mai plicticoasă, rentabilitatea este însă garantat aceeași.

Susțin că împiedecarea comerțului de export import nu este o chestie de existență pentru țară. Eu cred că din contră ea va întări economia națională a țării.

\* \* \*

Bursa se prezintă bine.

Dividendele date de societăți au avut efectul ca publicul să înceapă să aprecieze valoarea acțiunilor.

În parte și nesiguranța valorii banilor a contribuit la conjunctura din bursă, dar cazul creditului Industrial, care dela cupon încoace s'a urcat dela 180 Lei la 325— dovedește că mai există și alte considerente: plasamentul. Creditul Industrial fiind Bancă, nu are bază aur.

Bancarele complet neglijate.

Industrialele bune și ca leac contra inflației și ca plasament.

Petroliferele bune având bază aur, cursul lor este supus la multe încercări și este dictat de afară.

Rentele produc foarte bine. Dela 15%—22%.

Din simplul motiv nu pot fi bune, că plasamentul cu dobânzi mari riscă pierderea capitalului.

Devizele libere calme. Se găsește marfă cu 9—13%.

Aurul are agio 22%. Aceasta este o anomalie.

Agioul acesta nu reprezintă o depreciere efectivă a Leului, ci lipsa de marfă în aur, căci aurul azi nu mai este valută, ci marfă. — I-o fi fixând lumea curs fix prin diferite legi, la cursurile acelea nu se mai găsește ori cât am vrea să fim de deștepți.

Se naște întrebarea dacă menținerea acestor cursuri fixe mai are rost, ele nereprezentând situațiile reale ale schimburilor.

București.

Remizier.

## CRONICA

**Centenarul nașterii a lui Visarion Roman** va fi la 5 Iulie a. e. Din acest prilej Consiliul de administrație a Băncii „Albina” din Sibiu, a cărei întemeietor și primul director executiv a fost, va serba la 9 Iulie a. e., memoria celui care a fost inițiatorul băncilor românești din Ardeal. Cu toată vitregia timpurilor carei clatină temelie organizației bancare românești, totuși conducătorii „Albinei” cred că Visarion Roman merită a fi comemorat atât pentru serviciile ce a adus vieții noastre economice, cât și pentru activitatea lui culturală.

Programul acestei comemorări este:

1. Parastas în Catedrala ortodoxă din Sibiu la ora 11 a. m.;
2. Panegirie rostit de un membru al Consiliului de administrație, eventual și alte discursuri;
3. Pelerinaj la mormântul lui Visarion Roman, aflător în cimitirul Central, unde va rosti un discurs dl director general al „Albinei”;
4. Masă în restaurantul Bulevard, ora 2 p. m.

După cum suntem informați la serbări va participa și guvernul. Sperăm că opera lui Visarion Roman va fi nu numai preamărită cu cuvinte frumoase, ci va fi și salvată cu concursul material al Statului Român spre binele obștei românești.

# „Cetatea“, Bancă Economică Comercială S. A., Rupea.

## CONVOCARE.

Domnii acționari ai Institutului „Cetatea“, Bancă Economică Comercială S. A., Rupea, prin aceasta sunt invitați ca în conformitate cu §§ 20—34 din statute, să ia parte la

### a XXIII-a adunare generală ordinară,

care va avea loc *Duminecă, 16 Iulie 1933, ora 3 p. m.*, în Rupea, în localul Băncii. În cazul când nu s'ar aduna numărul recerut de acționari, pentru a putea aduce deciziuni valide, adunarea se va ține *Duminecă, 23 Iulie 1933, ora 3 p. m.*, tot în Rupea cu acelaș program, putând decide valabil fără considerare la numărul celor prezenți.

#### ORDINEA ZILEI:

1. Deschiderea adunării și constituirea biroului;
2. Raportul Consiliului de administrație și al Comisiunii de Verificare asupra anului de gestiune 1932. Stabilirea bilanțului și acordarea absolutului organelor de conducere ale Societății;
3. Decidere asupra pierderii de Lei 3.879.293;
4. Autorizarea Consiliului de administrație de a proceda la convertirea eventual reducerea până la 70% din „Depuneri“ în Capital Social, de acord cu adeziunile exprese sau tacite ale Deponenților;
5. Autorizarea Consiliului de administrație de a proceda de acord cu Ministerul de Finanțe la compensarea creanței Institutului față de Cetatea de Granit cu debitul Societății față de Stat și alte compensații;
6. Eventuale propuneri.

Rupea, la 24 Iunie 1933.

**consiliul de administrație.**

**NB.** Domnii acționari, cari voiesc să participe la Adunarea Generală, sunt rugați ca cel puțin cu 5 zile înainte de ținerea adunării, să depună acțiunile la cassa societății în Rupea, iar dovezile de depunere, precum și eventualele plenipotențe să le frîntă la sediul central, astfel ca să sosească înainte de ziua adunării generale.

**Direcțiunea Generală.**

#### Bilanț general încheiat la 31 Decembrie 1932

Active.	Lei		b.	Pasive.	Lei		b.
Cassa . . . . .	808	—		Capital . . . . .	22.000.000	—	
Acțiuni . . . . .	1.505.500	—		Fond de rezervă . . . . .	8.686.092	—	
Acționari Emis VI . . . . .	94.728	—		Fond de pensuni . . . . .	1.210.495	—	
Escont . . . . .	67.605.133	—		Depuneri spre fructificare: Pe Libel . . . . .	44.469.811	—	
Credite cambiale cu acoperire ipotecară . . . . .	6.846.875	—		în Cont Curent . . . . .	2.799.377	—	
Polițe achitate și reținute de Banca Naț. a Rom. . . . .	4.781.060	—		Reeseont la Banca Națională a României . . . . .	17.820.104	—	
Conturi Curente . . . . .	55.729.952	—		Angajamente la Stat . . . . .	56.490.000	—	
Lombard . . . . .	725.231	—		Creditori: Bănei . . . . .	1.214.192	—	
Efecte . . . . .	9.229.339	—		Devize . . . . .	122.351	—	
Imobile . . . . .	8.903.878	—		Pro-Diversi . . . . .	7.007.636	—	
Mobilier și Instalațiuni . . . . .	1.108.200	—		Dividende neridicate . . . . .	157.100	—	
Debitori . . . . .	1.500.000	—		Conturi de ordine . . . . .	9.688.431	—	
Biblioteca . . . . .	30.000	—					
Avansuri . . . . .	35.514	—					
Ordine de plată . . . . .	1.647	—					
Conturi de ordine . . . . .	9.688.431	—					
Pierdere . . . . .	3.879.293	—					
	171.665.589	—			171.665.589	—	

Rupea, la 31 Decembrie 1932.

#### CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Președinte: **Patriciu Pintea.**

**Dr. Virgil Mireea.**

**Emil T. Gheaja,**

**Dr. Nicolae Cornea.**

Director: **Ioan B. Vlaicu.**

#### COMISIUNEA DE VERIFICARE:

**Ilie Mășteiu.**

**Nistor Cristescu.**

**N. Tarcea.**